

جمهوری اسلامی ایران

وزارت میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی

معاونت صنایع دستی و هنرهای سنتی

دستورالعمل ایجاد

دبیرخانه شهرها و روستاهای ملی و جهانی صنایع دستی

ویرایش بهمن ماه ۱۳۹۹
دفتر منطقه غرب آسیا

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

دستورالعمل ایجاد دبیرخانه شهرها و روستاهای ملی و جهانی صنایع دستی

مقدمه:

در جهان امروز شهرها از جایگاه ویژه‌ای برخوردار بوده و از وضعیت مصرف‌کنندگی در حال گذار به مرحله تولید و سرمایه‌سازی هستند. در این رهگذر، ثبت شهرها و همچنین روستاها در زمینه صنایع دستی گامی سترگ و جهشی بلند در راستای احیای فرهنگ و هنر سنتی و سبک زندگی اصیل ایرانی- اسلامی محسوب می‌شود. با توجه به دسته‌بندی صورت گرفته از سوی نهادها و سازمان‌های بین‌المللی، مانند ثبت شهرهای خلاق از سوی سازمان بین‌المللی یونسکو برای توسعه بر پایه فرهنگ؛ یا ثبت شهرها و روستاهای جهانی صنایع دستی از سوی شورای جهانی صنایع دستی، این امر مشهود است که از طریق برخی شهرها و روستاها در بخش‌های تولید، بازرگانی و تجارت، ترویج و توسعه و برندسازی صنایع دستی، می‌توان به یک گفتمان جهانی رسید؛ و این در حالی است که کشور ایران به عنوان اولین کشور دارنده عنوان شهر/روستای صنایع دستی، و با توجه به تنوع جغرافیایی و صنایع- دستی، می‌تواند نقش بسیار تعیین‌کننده‌ای در این گفتمان جهانی داشته باشد. به منظور توسعه و ارتقای شهرها و روستاهای مختلف کشور در حوزه صنایع دستی و همچنین برپایه مصوبه شورای جهانی صنایع دستی در سال ۲۰۱۴ میلادی، شهرها و روستاهای جهانی صنایع دستی با ویژگی‌ها و شرایط تعیین شده از سوی شورای جهانی صنایع دستی شناسایی و با هدف ارتقای جایگاه صنایع دستی کشور در جهان و همچنین ارتقای وضعیت اقتصادی و معیشتی ذی‌نفعان صنایع دستی، ارزیابی و ثبت می‌شوند. در راستای این حرکت جهانی، و وجود شهرها و روستاهای بسیاری در ایران که بارزترین ویژگی آنها فعالیت صنایع- دستی است، طرحی با عنوان ثبت ملی شهرها و روستاهای ملی صنایع دستی اعلام شد. در اجرای این طرح و نظارت بر ثبت و فعالیت شهر و روستاهای ملی صنایع دستی، شورای راهبردی انتخاب شهرها و روستاهای ملی شروع به کار کرد، تا علاوه بر ثبت ملی و سامان بخشی به فعالیت‌های صنایع دستی این مناطق، راهگشای ثبت جهانی آنان باشد. اما قدم اول ملی شدن، و بعد با احراز برخی خصوصیات جهانی شدن خواهد بود.

ماده ۱: مستندات قانونی

- مصوبه شورای عالی سازمان میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری در ۲۳ خرداد ماه ۱۳۹۶: "دستگاه‌های اجرای موضوع ماده (۵) قانون مدیریت خدمات کشوری در اجرای تکالیف قانونی خود، موظف هستند نسبت به تأمین زیرساخت‌های شهرها و روستاهای جهانی صنایع دستی با هماهنگی سازمان میراث-فرهنگی، صنایع-

دستی و گردشگری اقدام و گزارش سالانه خود را به دستگاه ذی ربط جهت انعکاس به شورای عالی میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری اعلام نمایند."

- بند ب ماده ۹۸ قانون برنامه ششم توسعه اقتصادی، فرهنگی و اجتماعی:

"سازمان میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری موظف است به منظور حفظ و صیانت از میراث فرهنگی اقدام لازم را با همکاری و هماهنگی سایر دستگاه‌های اجرائی ذی ربط به منظور شناسایی، مستندسازی، حفاظت و مرمت و معرفی میراث فرهنگی (اعم از ملموس و ناملموس) میراث طبیعی، ایجاد شهرهای جهانی صنایع دستی و احیای هنرهای سنتی در حال زوال در حوزه فرهنگ و تمدن ایرانی و ثبت در فهرست میراث جهانی را طبق بودجه سنواتی به عمل آورد."

ماده ۲: تعاریف

۱-۲- **رشته‌های صنایع دستی:** گرایش‌هایی از هجده گروه مصوب و شامل ۲۹۵ رشته مصوب صنایع دستی است که در کشور پراکندگی داشته و فعالان مرتبط را در مناطق مختلف به صورت زیر مجموعه دارا باشد. لازم به توضیح است که ذی نفعان صنایع دستی در بخش‌های مختلف در فهرست آماری معاونت صنایع دستی و هنرهای سنتی ثبت شده یا خواهند شد.

۲-۲- **شورای راهبردی انتخاب شهرها و روستاهای صنایع دستی:** جمعی از افراد متخصص، مطلع و مرتبط هستند که تصمیم‌گیری نهایی در مورد پرونده‌های شهرها و روستاهای صنایع دستی را بر عهده دارند.

لازم به توضیح است پرونده‌هایی که در این شورا بررسی می‌شوند ماحصل تصمیم‌گیری و مصوبات استانی بوده، و طی دستورالعمل تنظیم و ارسال شده باشند.

تصمیم‌گیری در شورا در بین اعضا به شور گذاشته شده و با دفاعیاتی که از طرف مدعوین به جلسه انجام می‌شود، شهر یا روستا امتیاز می‌گیرد.

در تصمیم‌گیری شورا برخی شهر/روستاها مشروط می‌شوند که باید تا جلسه آتی موانع را برطرف کرده و پرونده‌ای کامل ارائه دهند تا به شور گذاشته شود؛ و برخی شهر/روستاها کلاً رد شده و استان مربوطه حق شرکت دادن پرونده ایشان را در جلسات بعدی نخواهد داشت.

در خصوص جهانی شدن شهر و روستاهای ملی، پرونده‌های ارسالی از استان‌ها که دارای توصیه نامه‌های ویژه از عوامل استانی، شهری و منطقه‌ای باشند در این شورا بررسی می‌شود و پس از تصویب و تایید، پرونده‌ها قابلیت ارسال به شورای منطقه آسیا و اقیانوسیه صنایع دستی را خواهند داشت، که برای ارزیابی نهایی و تصمیم‌گیری برای بازدید، به شورای جهانی صنایع دستی ارجاع می‌شود.

✓ اعضای جلسه شورا

- معاون صنایع دستی و هنرهای سنتی (رییس)
- مدیر کل توسعه و ترویج صنایع دستی
- مدیر کل حمایت از تولید صنایع دستی
- مدیر کل بازرگانی صنایع دستی

- مشاور توسعه و ترویج صنایع دستی (دبیر)

۲-۳- شهر و روستای ملی صنایع دستی: شهر و روستای ملی صنایع دستی به شهر و روستایی اطلاق می‌شود که با توجه به شاخص‌های تولید، کارگاه‌های فعال، فروش، ... در حوزه صنایع دستی و از طرف دیگر شاخص‌های مدیریت شهری و روستایی، تشکلهای غیردولتی، جاذبه‌های فرهنگی و تاریخی و ... در شورای راهبردی انتخاب شهرها و روستاهای صنایع دستی به ثبت ملی رسیده باشد.

۲-۴- شهر و روستای جهانی صنایع دستی: شهر و روستای جهانی صنایع دستی به شهر و روستایی اطلاق می‌شود که پرونده آن در شورای راهبردی انتخاب شهرها و روستاهای صنایع دستی به عنوان کاندید ثبت جهانی تایید شده باشد و پس از بازدید و ارزیابی نهایی از سوی ارزیابان بین‌المللی، در شورای جهانی صنایع دستی، به ثبت جهانی رسیده باشد.

۲-۵- دبیرخانه شهرها و روستاهای صنایع دستی: دبیرخانه شهرها و روستاهای ملی و جهانی صنایع دستی که در این دستورالعمل به اختصار دبیرخانه نامیده می‌شود عبارت است از یک ساختار و تشکیلات فیزیکی که در تمامی شهرها و روستاهای ملی و جهانی راه‌اندازی می‌شود و در راستای رشد و توسعه شهرها و روستاهای صنایع دستی اقدام می‌نماید.

ماده ۳: اهداف

اهداف کلان:

✓ ارتقاء جایگاه صنایع دستی در ایران و جهان

اهداف میان مدت و کوتاه مدت:

- ✓ رشد و توسعه شهرها و روستاهای ملی و جهانی صنایع دستی
- ✓ حفظ و تثبیت عنوان شهر و روستای ملی و جهانی صنایع دستی
- ✓ ارتقاء و تبدیل شهر و روستای ملی به جهانی
- ✓ توسعه زیرساخت‌های منطقه در راستای رشد صنایع دستی آن
- ✓ ارتقای وضعیت اقتصادی و معیشتی ذی‌نفعان صنایع دستی
- ✓ معرفی صنایع دستی کشور در داخل و خارج کشور
- ✓ تقویت ارتباط بین شهرها و روستاهای جهانی صنایع دستی ایران با سایر کشورها
- ✓ شناسایی و معرفی آثار و همچنین هنرمندان صنایع دستی مرتبط در منطقه
- ✓ برندسازی برای تولیدات منطقه
- ✓ ارتقا وضعیت فروش و صادرات منطقه

ماده ۴: انواع دبیرخانه شهرها و روستاهای ملی و جهانی صنایع دستی

شهرها و روستاهای صنایع دستی بر حسب اینکه جهانی یا ملی باشند دارای عناوین زیر می‌باشند:

- دبیرخانه شهر جهانی صنایع دستی
- دبیرخانه روستای جهانی صنایع دستی
- دبیرخانه شهر ملی صنایع دستی

▪ دبیرخانه روستای ملی صنایع دستی

دبیرخانه‌ها علاوه بر داشتن عنوان رسمی، وبگاه اختصاصی و راه‌های ارتباطی در فضاهای حقیقی و مجازی، باید دارای فضایی فیزیکی و تجهیزات مورد نیاز باشند، که با صلاح‌دید دبیر و دیگر ذی‌نفعان در محل شهر یا روستا فعالیت کند.

ماده ۵: ارکان اداری دبیرخانه جهانی صنایع دستی

- دبیر شهرها/روستاهای جهانی: به پیشنهاد مدیرکل میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی استان مربوطه و با حکم وزیر وزیر میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی به عنوان دبیر منصوب می‌شود.
- دبیر شهرها/روستاهای ملی: به پیشنهاد مدیرکل میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی استان مربوطه و با حکم معاون صنایع دستی و هنرهای سنتی وزارت میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی منصوب می‌شود.
- نظر به بازخوردهای متعدد در سطوح ملی و جهانی و اهمیت جایگاه اجرایی دبیر در شهر یا روستا، که بتواند راساً تصمیم گرفته و اقدام کند، مقتضی است که این عنوان در شهرهای صنایع دستی به:
 - ۱. شهردار
 - ۲. فرماندار
 - ۳. رئیس شورای شهرو در روستاها به:
 - ۱. فرماندار
 - ۲. بخشدارمربوطه سپرده شود.
- حکم دبیر دو ساله بوده و توجه به عملکرد قابل تمديد خواهد بود.
- رییس دبیرخانه شهر/روستاهای جهانی و ملی صنایع دستی: با پیشنهاد مدیرکل میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی استان و حکم دبیر منصوب می‌شود، و رابط اصلی بین شهر یا روستای صنایع دستی و معاونت صنایع دستی و هنرهای سنتی وزارت میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی می‌باشد.
- در انتصاب این فرد باید فردی از میان کارشناسان اداره کل میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی استان، یا دیگر فعالان بخش خصوصی مربوطه انتخاب شود.
- کمیته‌های تخصصی: هر شهر یا روستا به فراخور نوع صنایع دستی و نوع فعالیت‌های آن در سطوح مختلف می‌تواند برای تصمیم‌گیری‌ها کمیته‌های تخصصی داشته باشد.
- تبصره: در صورت شرایط ویژه شهر یا روستا، معاونت صنایع دستی و هنرهای سنتی می‌تواند راساً شخص واجد شرایط را برای احراز پست مورد نظر تعیین و معرفی نماید.

ماده ۶: شرح وظایف شورای راهبردی انتخاب شهرها و روستاهای جهانی و ملی صنایع دستی

- بررسی و اظهار نظر در خصوص پیشنهادات ثبت شهرها و روستاهای متقاضی عنوان شهرهای ملی و جهانی.
- نظارت عالی بر امور دبیرخانه‌های شهرها و روستاهای ملی و جهانی.
- التزام به رعایت ضوابط و دستورالعمل‌های ابلاغی توسط معاونت صنایع دستی و هنرهای سنتی.
- ارائه مشاوره در زمینه‌های پژوهشی، فرهنگی، فنی و اجرایی مرتبط.
- سیاست‌گذاری و ارائه راهبردهای کلی در خصوص فعالیت دبیرخانه.
- تعیین وظایف رئیس دبیرخانه.
- تنظیم و ارائه گزارش‌های ادواری و مقطعی از فعالیت‌های دبیرخانه.
- بازنگری دستورالعمل حسب مورد و در صورت لزوم.
- بررسی و اظهار نظر در مورد برنامه جامع مدیریت دبیرخانه‌ها.
- رابط بین شهر و روستاهای جهانی صنایع دستی با شورای جهانی صنایع دستی منطقه آسیا اقیانوسیه.
- جمع‌بندی گزارشات ادواری و مقطعی واصله از شهر و روستاهای صنایع دستی برای ارجاع به مراجع.
- هماهنگی بین دبیرخانه‌ها.
- هماهنگی جهت حضور در رویدادهای بین‌المللی.

ماده ۷: شرح وظایف دبیر دبیرخانه

- راه‌اندازی دبیرخانه شهر و روستای ملی و جهانی صنایع دستی.
- تهیه، تدوین برنامه‌های توسعه سالانه شهر و روستای صنایع دستی با همکاری سایر دستگاه‌های اجرایی.
- پیگیری جهت تصویب و تامین اعتبارات لازم.
- برنامه‌ریزی در راستای جذب سرمایه‌گذار داخلی و خارجی.
- برنامه‌ریزی و تلاش برای تثبیت موقعیت شهر و روستای صنایع دستی.
- برنامه‌ریزی برای ایجاد سایت اینترنتی دبیرخانه.
- کنترل و نظارت کلان بر فعالیت‌های ترویجی، علمی، پژوهشی و اجرایی دبیرخانه.
- شناسایی ظرفیت‌های سایر دستگاه‌ها و ارگان‌های دولتی و غیردولتی شهر و روستا.
- فراهم نمودن زمینه‌های لازم برای ارتباط هر چه بیشتر دبیرخانه با مراکز علمی، تحقیقاتی و دانشگاهی.
- انجام هماهنگی با معاونت صنایع دستی و هنرهای سنتی وزارت برای رفع موانع و مشکلات دبیرخانه.

ماده ۸: شرح وظایف رئیس دبیرخانه

- برقراری ارتباط مداوم با دفتر منطقه غرب آسیا در ستاد مرکزی.
- برنامه‌ریزی برای تدوین اطلاعات لازم برای تبدیل شهر و روستای ملی به جهانی.

- ارتباط علمی و فنی و تخصصی با سایر دبیرخانه شهر/ روستای ملی/جهانی صنایع دستی کشور.
- برنامه ریزی به منظور برگزاری جلسات زمان بندی شده دبیرخانه و کمیته های تخصصی.
- برنامه ریزی برای معرفی شهر و روستای ملی و جهانی صنایع دستی در سطوح بین المللی از طریق تهیه و تدارک اقلام تبلیغات چند زبانه (فیلم - بروشور - کتاب و ...).
- برنامه ریزی برای برگزاری رویدادهای آموزشی، فرهنگی و هنری مرتبط.
- پی گیری تخصیص اعتبارات ملی، استانی و سایر درآمدها براساس برنامه های مصوب دبیرخانه.
- برنامه ریزی، هماهنگی و مشارکت در تأمین امکانات لازم برای بازدیدکنندگان و گردشگران شهر و روستای ملی و جهانی.
- برنامه ریزی برای مشارکت هنرمندان و دست اندرکاران شهر و روستای ملی و جهانی در رویدادهای مرتبط ملی و جهانی.
- برنامه ریزی برای تشکیل کمیته های تخصصی مرتبط.
- برنامه ریزی برای جمعیت کمک های فنی، مالی و کارشناسی.
- معرفی و شناساندن دبیرخانه در سطوح ملی و بین المللی.
- برنامه ریزی برای ایجاد ارتباط مستمر بین دبیرخانه های ملی/ جهانی در راستای انتقال تجربیات.
- تهیه و تدوین و ارائه گزارشات ادواری (فصلی و سالانه) شهر یا روستای ملی و جهانی.
- پیگیری اجرای مصوبات شورای دبیرخانه ها و کمیته های تخصصی.
- جمع آوری، تدوین و ارائه اطلاعات، گزارشات لازم برای تبدیل شهر و روستای ملی به جهانی.
- برقراری ارتباط تعریف شده با سایر دبیرخانه های شهر/روستای ملی/جهانی صنایع دستی در سطح کشور.
- دعوت از اعضای شورا و کمیته های تخصصی و تهیه صورت جلسات مربوطه.
- تهیه محتوا برای اقلام تبلیغاتی جهت معرفی شهر و روستای ملی و جهانی به زبان فارسی و انگلیسی.
- انجام پیگیری های لازم برای تجهیز دبیرخانه در زمینه های اداری، فنی و اجرایی برای انجام بهتر فعالیت های مورد نظر.
- پاسخ به مکاتبات مرتبط.

ماده ۹: شاخص های ارزیابی برای انتخاب شهر/روستای صنایع دستی

- اطلاعات پایه
- وضعیت درخواست
- سابقه شهر به صنایع دستی مربوطه
- اطلاعات صنایع دستی
- اصالت و کیفیت
- پایداری مواد اولیه

فن‌آوری تولید
طراحی
نوآوری
تنوع محصول
موزه یا گالری تخصصی
منابع مکتوب و رسانه‌ها
تعدد و تنوع رشته‌های صنایع دستی
- **نظام آموزشی صنایع دستی**
آموزش رسمی
آموزش غیر رسمی
- **وضعیت صنعتگران**
تعداد صنعتگران
تعداد کارگاه‌های تولیدی گروهی و انفرادی
- **وضعیت بازاریابی و بازرگانی صنایع دستی**
فروشگاه‌های صنایع دستی
استارت آپ‌ها و وضعیت فروش صنایع دستی
بازارچه‌ها
نمایشگاه‌های دائمی و غیردائمی

این دستورالعمل در ۹ ماده برای بهره‌برداری در
شهرها و روستاهای جهانی و ملی صنایع دستی
تهیه و تنظیم شده است.

شهرها و روستاهای ملی صنایع دستی

استان	شهر	روستا	صنایع دستی	سال ثبت
آذربایجان شرقی	اسکو	-	چاپ کلاقه ای	۱۳۹۹
	اهر	-	ورنی بافی	۱۳۹۹
اردبیل	عنبران	-	گلیم	۱۳۹۹
	اصلاندوز	-	ورنی دشت مغان	۱۳۹۹
اصفهان	شهرضا	-	سفالگری	۱۳۹۶
	کاشان	-	نساجی سستی	۱۳۹۷
	-	مهرگرد	بافته های داری	۱۳۹۸
	گلپایگان	-	منبت	۱۳۹۹
ایلام	ایلام	-	گلیم نقش برجسته	۱۳۹۷
بوشهر	-	بحیری	عبابافی	۱۳۹۸
	آب پخش	-	حصیربافی	۱۳۹۹
تهران	ورامین	-	آبکینه	۱۳۹۹
چهارمحال و بختیاری	شهرکرد	-	نمدمالی	۱۳۹۷
خراسان جنوبی	خوسف	-	مله بافی	۱۳۹۸
خراسان رضوی	-	بسک	ابریشم کشی	۱۳۹۷
	بایگ	-	ابریشم کشی	۱۳۹۸
	فیروزه	-	تراش سنگ فیروزه	۱۳۹۹
خراسان شمالی	بجنورد	-	گلیم سفره کردی	۱۳۹۷
خوزستان	اهواز	-	مینای صبی	۱۳۹۸
	دزفول	-	کپوبافی	۱۳۹۸
سیستان و بلوچستان	ایران شهر	-	سوزن دوزی بلوچ	۱۳۹۷
	-	تنگه سرچه	حصیربافی	۱۳۹۸
	ادیمی	-	خُمک (خامه) دوزی	۱۳۹۹
فارس	فیروزآباد	-	دستبافته های عشایری	۱۳۹۹

۱۳۹۹	انگشترسازی	-	قم	قم
۱۳۹۷	گلیم چهل ماشوله	بیدکردویه	-	کرمان
۱۳۹۹	ارغوان بافی	دیوزناو	-	کردستان
۱۳۹۹	شال بافی	-	آرمده	
۱۳۹۹	گلیم بافی	کاکو سفلی	-	
۱۳۹۶	گیوه دوزی	-	نودشه	کرمانشاه
۱۳۹۷	سازسازی سنتی	فش	-	
۱۳۹۸	گلیم هرسین	-	هرسین	
۱۳۹۹	تنبور	-	دالاهو	
۱۳۹۶	قالی ترکمن	-	گنبد کاووس	گلستان
۱۳۹۹	جاجیم بافی	زیارت	-	
۱۳۹۹	سوزندوزی شاهکوه (سیکدوزی)	شاهکوه	-	
۱۳۹۹	رودوزی و نواربافی کتول	-	علی آباد کتول	
۱۳۹۹	سوزن دوزی ترکمن	تنگلی	-	
۱۳۹۹	صنایع دستی	سیاه رودبار	-	
۱۳۹۶	حصیربافی	فشتکه	-	گیلان
۱۳۹۹	رشتی دوزی (قلابدوزی رشت)	-	رشت	
۱۳۹۹	شال بافی	ارده	-	
۱۳۹۹	گلیم بافی	عنبران	-	
۱۳۹۹	سفالگری سنتی	جیرده	-	
۱۳۹۹	چوب تراشی	شالما	-	
۱۳۹۹	سفالگری	سلیم آباد	-	مازندران
۱۳۹۸	ورشوسازی	-	بروجرد	لرستان
۱۳۹۹	منبت	سمقاور	-	مرکزی
۱۳۹۸	منبت گل ریز	-	تویسرکان	همدان
۱۳۹۹	منبت گل ریز	اشترمل	-	

هرمزگان	بندرلنگه	-	گلابتون دوزی	۱۳۹۸
یزد	یزد	-	زیورالات سنتی	۱۳۹۹
۲۵ استان	۳۲ شهر	۲۰ روستا	جمع: ۵۲ شهر و روستا	

شهرها و روستاهای جهانی صنایع دستی جمهوری اسلامی ایران

	شهر/روستا	استان	سال ثبت	توضیحات
۱	اصفهان شهر جهانی صنایع دستی	اصفهان	۱۳۹۵	شهری دارای انواع صنایع دستی
۲	تبریز شهر جهانی فرش	آذربایجان شرقی	۱۳۹۵	فرش و قالی دستباف
۳	لالجین شهر جهانی سفال	همدان	۱۳۹۵	سفال و سرامیک
۴	مشهد شهر جهانی گوهرسنگ	خراسان رضوی	۱۳۹۵	سنگ های قیمتی و نیمه قیمتی
۵	سیرجان شهر جهانی گلیم	کرمان	۱۳۹۶	زیر انداز گلیم
۶	کلپورگان روستای جهانی سفال	سیستان و بلوچستان	۱۳۹۶	سفال های خاص بومی
۷	مریوان شهر جهانی کلاش	کردستان	۱۳۹۶	کلاش: نوعی گیوه (پاپوش)
۸	مبید شهر جهانی زیلو	یزد	۱۳۹۷	زیلو: نوعی زیرانداز
۹	آباد شهر جهانی منبت	فارس	۱۳۹۷	منبت: کنده کاری روی چوب
۱۰	خراساد روستای جهانی توبافی	خراسان جنوبی	۱۳۹۷	تو: نوعی پارچه سنتی
1 1	شیراز شهر جهانی صنایع دستی	فارس	۱۳۹۸	شهری دارای انواع صنایع دستی
1 2	زنجان شهر جهانی مليله	زنجان	۱۳۹۸	مليله: ساخت مصنوعاتى با نقره
1 3	ملایر شهر جهانی منبت	همدان	۱۳۹۸	منبت: کنده کاری روی چوب
1 4	قاسم آباد شهر جهانی چادرشب	گیلان	۱۳۹۸	چادرشب: نوعی دستبافته